

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
БЮДЖЕТУВАННЯ ТА КОНТРОЛІНГ

підготовки бакалавра

Луцьк – 2026

Силабус освітнього компонента «БЮДЖЕТУВАННЯ ТА КОНТРОЛІНГ»
підготовки бакалавра

Розробник: Шматковська Т.О., професор кафедри обліку і оподаткування,
к. е. н., професор

Погоджено
Гарант
освітньо-професійної програми
Облік і оподаткування:

Анна САФАРОВА

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри обліку і
оподаткування**
протокол № 9 від 05.01.2026 р.

Завідувач кафедри

Ірина САДОВСЬКА

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	07 Управління та адміністрування 071 Облік і оподаткування, Облік і оподаткування, Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 3
		Семестр 5
		Лекції 10 год.
		Практичні 20 год.
		Самостійна робота 110 год.
		Консультації 10 год.
Мова навчання	Форма контролю: залік	
	Українська	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові – Шматковська Тетяна Олександрівна
Науковий ступінь – кандидат економічних наук
Вчене звання – професор
Посада – професор кафедри обліку і оподаткування
Контактна інформація: +38-03322-2-421-45, Shmatkovska.Tetyana@vnu.edu.ua
Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента.

Силабус вибіркового освітнього компонента «Бюджетування та контролінг» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня.

Освітній компонент «Бюджетування та контролінг» спрямований на формування у здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня системи знань, умінь і практичних навиків щодо розроблення, обґрунтування та використання бюджетів, а також застосування інструментів контролінгу для планування, моніторингу й оцінювання результативності діяльності суб'єктів господарювання, що використовуються для забезпечення обґрунтованості управлінських рішень у професійній діяльності за ОП «Облік і оподаткування» здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня.

Предметом вивчення освітнього компоненту «Бюджетування та контролінг» є формування системи знань і практичних навиків у сфері розроблення бюджетів, організації процесів бюджетного планування та застосування інструментів контролінгу для оцінювання, аналізу й координації фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання.

2. Мета і завдання освітнього компонента. *Метою* вивчення освітнього компонента є формування системи знань, практичних умінь і навичок щодо організації та здійснення процесів бюджетування і контролінгу в умовах функціонування суб'єктів господарювання; опрацювання питань побудови сучасної системи бюджетного планування та внутрішнього контролінгу підприємства як основи обґрунтування управлінських рішень і забезпечення результативності обліково-аналітичної діяльності; засвоєння методики формування, аналізу та коригування бюджетів різних рівнів і призначення; реалізації їх раціонального інформаційно-аналітичного, методичного, організаційного та інструментального забезпечення.

Основні завдання освітнього компонента полягають отриманні здобувачами знань щодо організації процесів бюджетування та контролінгу в системі управління діяльністю суб'єктів господарювання; ознайомленні з прийомами сучасної практики розроблення та впровадження систем бюджетного планування і внутрішнього контролінгу; вивченні підходів до побудови бюджетної структури підприємства та координації бюджетних процедур; оволодінні методами аналізу, моніторингу та оцінювання виконання бюджетів із застосуванням аналітичних інструментів; засвоєнні практичних прикладів реалізації бюджетування і контролінгу в управлінській діяльності.

3. Soft skills.

Освоєння освітнього компонента «Бюджетування та контролінг» сприятиме отриманню таких *Soft skills* як: організаційна компетентність (уміння структурувати планово-аналітичні процеси та координувати бюджетні процедури), критичне мислення (оцінювання обґрунтованості фінансових розрахунків і управлінських альтернатив), здатність працювати з великими обсягами інформації (систематизація, інтерпретація та використання аналітичних даних), фінансова та аналітична грамотність (робота з бюджетними показниками, інтерпретація результатів контролінгу), адаптивність до змін (готовність реагувати на трансформацію параметрів господарської діяльності), уміння працювати в команді (координація планових завдань і спільний аналіз результатів), комунікативні навички (аргументоване представлення аналітичних висновків), уміння спостерігати й виявляти сутність обліково-аналітичної проблематики, логічне мислення, здатність комплексно підходити до розв'язання управлінських завдань, самоорганізація (самодисципліна, концентрація уваги, робота з інформаційними ресурсами), а також емоційний інтелект і позитивне мислення (стресостійкість та прийняття рішень у варіативних умовах діяльності).

4. Структура освітнього компонента.

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю* / Бал
Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні засади бюджетування та системи контролінгу						
Тема 1. Сутність бюджетування та контролінгу в системі управління діяльністю підприємства	30	2	4	22	2	ДС (2), Е (4), П (4), Т (10) / 20 балів
Тема 2. Організація бюджетного процесу та формування бюджетної структури підприємства	30	2	4	22	2	ДС (2), Е (4), П (4), Т (10) / 20 балів
Разом за модулем 1	60	4	8	44	4	max 40 балів
Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти бюджетного планування та контролінгу результативності діяльності						
Тема 3. Технологія розроблення зведеного бюджету підприємства	30	2	4	22	2	РЗ/ПК, Т (15), РМГ (2), П (3) / 20 балів
Тема 4. Аналіз відхилень бюджетних показників і оцінювання результативності діяльності	30	2	4	22	2	РЗ/К, Т (15), РМГ (2), П (3) / 20 балів
Тема 5. Контролінг витрат, доходів і фінансових результатів	30	2	4	22	2	РЗ/К, Т (14), РМГ (2), П (4) / 20 балів
Разом за модулем 2	90	6	12	66	6	max 60 бал
Всього годин / Балів	150	10	20	110	10	max 100 балів

*Форма контролю: ДС – дискусія, П – презентація, РЗ/ПК – розв'язування задач/кейсів, Е – есе, РМГ – робота в малих групах, Т – тестування, ПКР – підсумкова контрольна робота.

5.Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота – це форма організації освітнього процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачами освіти самостійно під методичними рекомендаціями науково-педагогічного працівника.

До завдань самостійної роботи, які запропоновані здобувачам освіти, віднесено:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота із рекомендованою літературою.
3. Підготовка до лабораторних занять, дискусій, напрацювання есе, презентацій, роботи в малих групах.
4. Контрольна перевірка знань за питаннями для самоконтролю.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти. Основні принципи організації поточного й підсумкового контролю знань здобувачів освіти розкриті у [Положенні про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ імені Лесі Українки](#).

Політика викладача щодо здобувача освіти ґрунтується на засадах ефективної співпраці. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватись термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених освітнім компонентом, заздалегідь повідомляти викладача про відсутність на занятті. Пропущені заняття відпрацьовувати під час консультацій. Через об'єктивні причини (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний план навчання) навчання може відбуватись в онлайн формі з використанням системи Moodle, Office 365 (Teams) за погодженням із викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності визначена [Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки](#) та [Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Терміни виконання практичних робіт, самостійної роботи викладач повідомляє на перших заняттях або прописує на інтернет-платформі курсу. Письмові роботи, які виконуватимуться з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Терміни підсумкового контролю, ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у ВНУ імені Лесі Українки на основі [Порядку визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки](#).

Результати навчання можуть бути визнані за умови їх відповідності програмним результатам навчання, визначеним силабусом освітнього компонента, за результатами подання підтвердних документів (сертифікатів, свідоцтв, програм курсів, портфоліо виконаних робіт тощо) та їх експертної оцінки викладачем і відповідною комісією.

Здобувачі освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги, майстер-класи, наукові публікації, науково-дослідна робота, робота у наукових гуртках, індивідуальні завдання, що поглиблюють навчальний матеріал освітньої компоненти, навчання на таких платформах як: Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших) в обсязі, що загалом не перевищує 10% від загального обсягу кредитів, передбачених ОП. На

бакалаврському рівні це не більше ніж 6 кредитів.

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали. Здобувачам освіти можуть бути присуджені додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю (максимум 15 балів) за такі види робіт: опублікована наукова стаття у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікація тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали; підготовка та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 7 балів; перемога у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подача проєктних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

V. Підсумковий контроль

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26.06.2025 року (<https://salo.li/6DB8307>).

Семестровий залік виставляється здобувачам освіти на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру за 100-бальною шкалою. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються.

Перездача підсумкового контролю освітнього компонента проводиться у вигляді письмової відповіді на два теоретичних питання (по 20 балів кожне) та розв'язку двох кейсів / задач – по 30 балів кожен). Максимальна оцінка за залік – 100 балів.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Перелік питань на залік

1. Економічна сутність бюджетування та його роль у системі управління підприємством.
2. Функції та завдання контролінгу у забезпеченні управлінських рішень.
3. Бюджетування як інструмент планування та контролінг як механізм координації діяльності підприємства.
4. Взаємозв'язок бюджетування з обліково-аналітичним забезпеченням управління.
5. Етапи бюджетного процесу на підприємстві та їх зміст.
6. Принципи побудови бюджетної структури та розподілу відповідальності.
7. Роль центрів відповідальності у формуванні бюджетів.
8. Підходи до координації бюджетних процедур між підрозділами.
9. Порядок формування зведеного бюджету та його складові.
10. Взаємозв'язок операційних і фінансових бюджетів.
11. Методичні підходи до узгодження показників зведеного бюджету.
12. Значення зведеного бюджету для стратегічного планування.
13. Сутність аналізу відхилень та його значення для управління.
14. Методи оцінювання виконання бюджетних показників.
15. Підходи до інтерпретації причин відхилень результатів діяльності.
16. Використання результатів аналізу відхилень для коригування планів.
17. Зміст контролінгу витрат у системі управління підприємством.
18. Оцінювання доходів і фінансових результатів у межах контролінгу.

19. Роль контролінгу у забезпеченні збалансованості фінансових потоків.

20. Значення аналітичного супроводу контролінгу для підвищення результативності діяльності підприємства.

Шкала оцінювання

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю у вигляді заліку здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в Університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у лінгвістичну оцінку.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

Критерії оцінювання результатів навчання:

60-100 балів (зараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені силабусом, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; при виконанні завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

1-59 балів (незараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Басюк Т. П. Тенденції в розвитку системи контролінгу: діджиталізація і соціалізація. *Ефективна економіка*. 2023. №8.
2. Бюджетний кодекс України : Закон України № 2456-VI від 08.07.2010 р. (в редакції від 01.01.2026 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 15.01.2026).
3. Єгіозар'ян А. Г. Оптимізація операційних процесів через впровадження концепції управління витратами в контексті контролінгу. *Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит*. 2024. №8(198). С. 99-111.
4. Кладницька Т. А., Мирончук В. М. Сучасні методи фінансового контролінгу для оптимізації витрат підприємства. *Академічні візії*. 2024. №38.
5. Коробка С. В. Бюджетування як ключовий аспект контролінгу діяльності підприємства. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2024. №12.
6. Крамаренко К. М. Методи бюджетування та їх місце у системі фінансового забезпечення бюджетних установ. *Економіка та суспільство*. 2023. №55.
7. Левицький С. М. Концепція контролінгу в процесі генерування стратегічної інформації. *Галицький економічний вісник*. 2022. №74(1). С. 47-52.
8. Литвинчук І. В., Саганець І., Горевой А., Манжула В. Контролінг та планування грошових потоків на підприємстві. *Society and Security*. 2024. №5(5). С. 18-24.
9. Маркович І. Б., Крупка А. Я. Фінансовий контролінг операцій з цінними паперами в аспекті оподаткування. *Галицький економічний вісник*. 2024. №86(1). С. 77-83.

10. Плеша В. І. Проблеми фінансового контролінгу організацій-надавачів освітніх послуг та інших суб'єктів господарювання. *Вісник ЛТЕУ. Економічні науки*. 2025. №82. С. 73-78.

11. Пушкарь І. В., Проскуріна Н. М. Контролінг : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Облік і аудит». Запоріжжя : ЗНУ. 2024. 106 с.

12. Ратушний С. М. Передумови становлення та розвитку фінансового контролінгу. *Економіка, управління та адміністрування*. 2024. №1(107). С. 163-171.

13. Свистун Л. А. Бюджетування грошових коштів підприємства в умовах розгортання кризових явищ в економіці. *Економіка і регіон*. 2022. №3(86). С. 59–64.

14. Скоробогатова Н. Є. Бюджетування в управлінні: конспект лекцій. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 155 с.

15. Телічко, Н. А., Дідур, Г. І., Мельничук, О. І. Сучасні інструменти контролінгу витрат у системі операційного, інвестиційного та стратегічного менеджменту. *Економіка та суспільство*. 2025. №78.

Додаткова

16. Алексін Г. О. Фінансове планування, прогнозування та бюджетування в інфраструктурі корпоративного управління. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економіка*. 2024. №336(6). С. 149-154.

17. Гринчишин, Я. М. Вдосконалення процесу бюджетування підприємств в умовах невизначеності. *Економіка та суспільство*. 2022. №43.

18. Носач Н. М., Єгізар'ян А. Г., Полякова Є. С. Теоретичні засади поняття «контролінг» в системі менеджменту суб'єктів економічних відносин. *Економічний простір*. 2024. №193. С. 116-123.

19. Патута М., Шматковська Т. Особливості використання та реєстрації РРО та ПРРО в системі розвитку сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. *Галицький економічний вісник*. 2023. Том 81. № 2. С 58-70.

20. Пілецька С. Т., Копча Ю. Ю., Камишна С. Ю. Контролінг в системі антикризового управління. *Економічний вісник Донбасу*. 2022. С. 52-58.

21. Сазонова С. В., Новиков Д. М. Контролінг стратегічного управління на підприємствах в умовах цифрової економіки. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2023. №15. С. 201-208.

22. Свідерська І. М., Юркевич, О. М. Фінансове прогнозування і бюджетування корпоративних підприємств за умов макроекономічної волатильності. *Ефективна економіка*. 2023. №8.

23. Свічкарь Н. М., Олініченко І. В., Цибулін М. В. Бюджетування як система управління діяльністю підприємства на основі міжнародних стандартів фінансової звітності. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2024. №19. С. 175-185.

24. Сидорчук І. П. Фінансовий контролінг: організаційно-методичні основи формування та функціонування на підприємстві. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економіка*. 2024. №336(6). С. 56-61.

25. Шматковська Т. О., Коробчук Т. І. Сучасні інформаційні та комунікаційні технології в моделюванні бізнес-процесів. *Економічний форум*. 2023. № 3. С. 156-161.

26. Шматковська Т. О., Коробчук Т. І., Борисюк О. В. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології в системі обліково-аналітичного забезпечення щодо моделювання бізнес-процесів. *Економіка та суспільство*. 2023. №53.

Інформаційні ресурси

27. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення 12.02.2025).

28. Веб-сторінка Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 12.02.2025).

29. Веб-сторінка Міністерства фінансів. URL: <http://www.minfin.gov.ua> (дата звернення 12.02.2025).

30. «Вісник: офіційно про податки». URL: <http://www.visnuk.com.ua> (дата звернення 12.02.2025).

31. Державна служба статистики України . URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 12.02.2025).

32. Електронне видання для керівників і бухгалтерів. URL: <https://uteka.ua/ua> (дата звернення 12.02.2025).